

АНАЛІЗ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАНЯТЬ

ВСТУП

У роботі викладача щодо вдосконалення навчально-виховного процесу у ВНЗ, підвищення ефективності заняття є однією з головних задач.

Зазвичай всі проблеми викладачі пов'язують з перевантаженістю програм і нестачею підручників. І в цьому є частка істини. Разом з тим, перевантаження студентів в основному визначається низькою ефективністю занять. Звідси впливає найважливіша педагогічна задача – вчити працювати на занятті і поза ним.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Основні джерела підвищення ефективності заняття:

- інтерес до навчання;
- самостійна робота на занятті;
- вміле використання засобів навчання;
- співпраця студентів, викладача і студентів на занятті;
- щоденний контроль знань, умінь, навичок;
- своєчасний відпочинок на занятті;
- усунення формалізму в підході до нової теми.

Одним із джерел підвищення ефективності заняття є створення інтересу до навчання, що часто, на жаль, не завжди можна спостерігати на заняттях. Заняття тільки тоді ефективно, коли викладач всебічно вивчив студента, а вивчити його допомагає і поза аудиторна робота. Але найчастіше, багато викладачів відводять мало часу проведення виховних заходів.

З перших кроків навчання студенти вже вчаться висловлювати свої думки і в письмовій, і в усній формі, вони аналізують і рецензують відповіді студентів, вступають в дискусію з викладачем. Якщо у студента немає свого погляду на речі, не розвинена самостійність суджень, відсутній творчий підхід до досліджуваних фактів, у нього навряд чи розвинеться глибокий інтерес до будь-якої галузі знань.

Для розвитку самостійності мислення можна ввести цікаві завдання для розвитку мислення. Це свого роду ігри, вони тривають близько 8 хвилин. Деякі педагоги новатори використовують такий спосіб на своїх заняттях. Виконуючи ці завдання, студенти опановують прийомами аналізу і синтезу, порівняння та узагальнення, зв'язків і відносин між предметами, явищами і подіями навколишнього світу.

На ефективність занять впливає негативне ставлення студентів до навчання, бідність і вузькість мотивів, слабка зацікавленість в успіхах, невміння долати труднощі, небажання вчитися. До навчання спостерігається поступове наростання мотивацій від нестійкого до глибоко усвідомленого, а тому особливо дієвого. Найвищий рівень характеризується стійкістю мотивів, умінням ставити перспективні цілі, передбачати наслідки своєї навчальної діяльності та поведінки, долати перешкоди на шляху досягнення мети. У навчальній діяльності спостерігається пошук нестандартних способів вирішення навчальних завдань, гнучкість і мобільність способів дій, перехід до творчої діяльності, збільшення частки самоосвіти.

Ще одним важливим показником ефективності занять є вміння активізувати учнів, розвивати їх здібності, самостійність, допитливість. Ставлення студентів до навчання педагоги характеризують активністю. Активність визначає ступінь "зіткнення" учня з предметом його діяльності.

У структурі активності виділяються наступні компоненти:

1. готовність виконувати навчальні завдання;
2. прагнення до самостійної діяльності;
3. свідомість виконання завдань;
4. систематичність навчання;
5. прагнення підвищити свій особистий рівень.

У своїй роботі досвідчений викладач для досягнення ефективності занять повинен використовувати деякі правила, такі як:

1. спиратися на бажання студентів;
2. використовувати ідентифікацію;
3. враховувати інтереси і схильності;
4. використовувати наміри учнів;
5. заохочувати бажання домогтися визнання;
6. визнавати гідності;
7. схвалювати успіхи.

Найбільший активізуючий ефект на заняттях дають ситуації, в яких студенти повинні:

1. відстоювати свою думку;
2. брати участь в дискусіях і обговореннях;
3. ставити питання своїм однокурсникам та викладачам;
4. рецензувати відповіді інших студентів;
5. займатися навчанням відстаючих;
6. знаходити кілька варіантів можливого рішення пізнавального завдання (проблеми).

Одним з постійно сильнодіючих мотивів людської діяльності є інтерес. Ефективність занять залежить від інтересу студентів до предмета і теми, що вивчається. Першою загальною закономірністю є залежність інтересів учнів від рівня і якості їх знань, сформованості способів розумової діяльності. Іншою, не менш загальною і важливою закономірністю є залежність інтересів студентів від їх ставлення до викладача. З цікавістю вчать у тих викладачів, яких поважають.

Джерелом підвищення ефективності занять є, також, вміння викладача так організувати навчальний процес, щоб при всіх, навіть самих несприятливих умовах досягати потрібного рівня вихованості, розвитку та знань студентів. Справжній викладач завжди знайде нестандартну відповідь на будь-яке запитання.

Серед різноманіття шляхів і засобів, обраних практикою для формування стійких пізнавальних інтересів, можна виділити:

1. захоплене викладання;
2. новизну навчального матеріалу;
3. історизм;
4. показ практичного застосування знань у зв'язку з життєвими планами студентів;
5. використання нових і нетрадиційних форм навчання;
6. чергування форм і методів навчання;
7. проблемне навчання;
8. навчання з комп'ютерною підтримкою;
9. застосування мультимедіа - систем;
10. взаємне навчання (в парах, мікрогрупах);
11. тестування знань, умінь;
12. показ досягнень учнів;
13. створення ситуацій успіху;
14. педагогічний такт і майстерність педагога;
15. ставлення педагога до свого предмету.

Для підвищення ефективності заняття дуже важлива турбота про студентів, розуміння значення вмілої організації їх навчальної праці, співпраця студентів. Співпраця зі студентами можлива тільки при великій повазі один до одного, коли йде вільний обмін думками з питань, що цікавлять. Це можливо тільки при демократичному стилі спілкування.

Важливо і співробітництво студентів між собою в процесі навчання на занятті. Часто викладачі бувають суворі, коли забороняють студенту в процесі роботи над навчальним матеріалом, порадитися, попросити його допомоги або надати йому допомогу.

Якщо на занятті «робоча» обстановка (суперечка, диспут, дискусія і т. д.), то це потрібно тільки вітати.

Спільні дії студентів налагоджуються не відразу, потрібно спеціально їх формувати, час від часу пересаджувати їх, щоб у них накопичувався досвід спілкування, вміння вести себе в колективі.

І ще одне з важливих питань навчання. Чим частіше студент відповідає, чим частіше він дізнається, правильно чи неправильно він зрозумів, вирішив, зробив, тим цікавіше йому вчитися. І навпаки, якщо студент готовий відповісти, а його не питають, у нього виникає відчуття, що він вчив марно, але такого відчуття не повинно бути, оскільки студент повинен розуміти, що вчиться і отримує знання для розширення свого кругозору.

На заняттях необхідно відводити час для щоденних письмових робіт, обов'язково щодня оцінювати ці роботи. Тільки щоденний контроль допомагає виявити тих студентів, які щось не допрацювали, і допомогти їм.

Потрібно виробити звичку дивитися на навчальний матеріал очима студента, подумки поставити себе на його місце (емпатія), поглянути на матеріал з його точки зору і побачити всілякі психологічні бар'єри, які можуть очікувати студентів в процесі навчання.

Знаходити шляхи ефективності занять допоможе професійно-педагогічне самовдосконалення викладача. Кожен викладач може зібрати методичну скарбничку (загальний зошит, блокнот і т. п.), в якій записуються питання педагогіки і дидактики, питання виховання, джерело народної мудрості, цікаві завдання та приклади для індивідуальних завдань.

ВИСНОВКИ

Таким чином, викладач, якщо він не вчиться, не читає, не стежить за науковими досягненнями в своїй області і не впроваджує їх у практику, не просто відстає, а тягне назад, ускладнює вирішення завдань, поставлених перед вищим навчальним закладом.